

KONTRA SUNCA

Bio sam možda treći ili četvrti osnovne kad su me zajedno sa ostalom djecom iz razreda spakovali u rasklimani minibus rđave boje koju su svi iz nekog razloga nazivali crvenom. Pametna glava iz komiteta nezapamtljivog imena je smislila: ako su premali za Omladinsku radnu akciju, barem su stasali da beru jabuke i lješnike. I kruške. I sve što treba da se bere.

Tog jutra bilo je neobično toplo; ljeto je još pokazivalo mišiće. Pred sami polazak sa parkinga ispred Doma sportova, majka me povuče u stranu i pomalo zavjerenički reče:

- Biće ti muka ako te opali sunce u autobusu.
- Znam – promucah.
- A znaš li gdje ideš?
- Neka Čelaruša, plantaža voća – odgovorih zbunjeno.
- Ne pitam te to, nego na koju stranu svijeta?
- Nemam pojma.
- Naravno da nemaš! Ništa ti ne znaš o stvarima koje mogu da ti koriste u životu!

Pogledala me je sažaljivo, brižno i razočarano u isti mah, pa dodade:

– Vidi, sine... Ako sunce izlazi na istoku, a ti putuješ na sjever u prijednevničkim satima, hoćeš li sjesti na lijevu ili na desnu stranu autobusa?

Siguran sam da se graja sa parkinga čula barem sto metara dalje, možda i do Save, ali ja sam se obreo u tišini kakvu može da iznjedri samo jedna stvar na svijetu – pitanje na koje ne znaš odgovor. Pitanje je ličilo na ona iz knjižice *Zanimljiva matematika* koju sam dobio za sedmi rođendan. Ko djetetu kupuje takve poklone? Uprkos obećanju koje je davao naslov, ništa mi u njoj nije bilo zanimljivo. A dao sam joj šansu. Možda u dva ili čak tri navrata. Posljednji put preturao sam samo po zadnjim stranicama na kojima su se nalazili odgovori. Uglavnom su izgledali tako prosti ti odgovori. Prosto da te obuzme stid.

Vidjevši, valjda, da sam se umusio i postidio, stara se blago osmijehnu i reče:

- Upamti, sine, uvijek sjedi kontra sunca!

Ni danas nisam siguran da li mi je nakon toga mahnula dok sam se trapavo pentrao u konzervu na točkovima ili je tek rezignirano odmahnula. Mala je razlika između mahanja i odmahanja mladom oku. Na koncu, od mahnuti do odmahnuti je tek majušno *od*.

Kakogod, to je bila sva teorijska obuka. S godinama sam teško uhvatljivu pouku proključivio kroz praksu. Putovalo se s odredom izviđača u Konjic, sa ronilačkim klubom u Lošinju, sa šahistima u Doboju, s ekskurzijom u Boku. Prije svakog putovanja već sam znao gdje treba da sjednem kako mi, barem veći dio puta, sunce ne bi išlo u lice.

Nikad nisam imao priliku da se pohvalim kako sam uklavirio caku. Čak ni onda po povratku iz Čelaruše kada sam, doduše potpuno slučajno, izabrao pravu stranu kotrljajućeg

rđana. Razlog zašto sam prisutne ukućane uskratio pobjedonosnog hoda podjednako je tužan i komičan. Naime, niko nam tamo nije rekao da je dozvoljeno ponijeti kući voća koliko stane u jednu vrećicu. Zato sam, umoran i durljiv zbog cjelodnevnog rintanja, odlučio da naplatim svoj rad, pri čemu sam, ako dobro pamtim, prekršio po stavku iz pionirske zakletve i Božjih zapovijesti. U čarape dokoljenke natrpao sam lješnike koji su se na putu do autobusa spustili skroz do tabana, podbadajući, bockajući i žuljajući do suza. Do izlazne kapije Čelaruše, gdje sam saznao da sam ih uredno mogao ponijeti u kesi, već sam uveliko hramao kao veteran Solunskog fronta. Tad je bilo kasno da se prizna sramotan čin.

Stid sa parkinga od toga jutra vaskrsnu i natjera me da u tišini otrpim glupost i lakomost.

U stan sam, umjesto sa šampionski podignutim rukama, ušao podvijenog repa, vidno šepajući i sa bolnom grimasom na licu. I kao da to nije bilo dovoljno, mati je održala jedno od svojih predavanja. To predavanje bilo je jasno i glasno (još kako!) i uopšte, bilo je sve samo ne misteriozno i zakukuljeno kao lekcije iz *Zanimljive matematike*. A opet, stid me je obuzeo i treći put toga dana. Bučan, opipljiv stid. Na kraju, da bi malo ublažila čitavu stvar, mati mi stavi obloge na noge i reče kako će napraviti najslađi kolač od lješnika koje sam s mukom prošvercovaio. O rasporedu sjedenja u autobusu i mučnini u vožnji nismo govorili.

Ni te večeri, niti ikada poslije.

To jutro bilo je nalik na ono kad su nas ukipali u bus za Čelarušu. Imali smo rančeve na leđima, poneku skrivenu suzu pod kapkom, autobus je bio rđava krtinja, a naokolo su grak-tali roditelji i rodbina.

– Ajmo, ajmo, junaci, šta ste se ukipili – podbadački uzviknu uniformisani vođa puta, pa dodade – Neće se rat sam od sebe voditi!

Nisam znao kuda nas voze. Znao sam samo da idemo negdje na liniju.

Bez razmišljanja sjeo sam na prvo prazno sjedište. Pogledao sam kroz prozor ka nebu. Oblaci su bili niski, debeli i mračni. Onda sam pogledao u majku i mahnuo joj. Ili sam možda samo odmahnuo.

Svejedno je gdje danas sjedim, pomislih.

Na koju god stranu, sigurno je kontra sunca.